

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 9.9.2011
COM(2011) 548 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Окончателна оценка
на прилагането на многогодишната общностна програма за по-голяма достъпност,
използваемост и експлоатация на цифрово съдържание в Европа**

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Окончателна оценка
на прилагането на многогодишната общностна програма за по-голяма достъпност,
използваемост и експлоатация на цифрово съдържание в Европа**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад се отнася до окончателната оценка на програмата eContentplus (2005—2008 г.), наричана по-долу в настоящото съобщение „програмата“¹.

Програмата обхващаше период от 4 години от 1 януари 2005 г. до 31 декември 2008 г. и разполагаше с бюджет от 149 милиона евро, предназначен изцяло (100 %) за проекти, изследвания и администрация (разходи във връзка с организацията на оценки на предложения и прегледи на проекти).

Целта на програмата беше да се постигне по-голяма достъпност, използваемост и експлоатация на цифрово съдържание, като се улесни създаването и разпространението на информация в областите от обществен интерес на равнището на Общността.

Програмата беше част от политиката на Комисията, публикувана в документа „i2010 – Европейско информационно общество за растеж и заетост“. Предназначена да улесни достъпа до съдържание и неговото използване и експлоатация, както и да насърчи обогатяването на съдържание, програмата eContentplus се занимава с две от четирите основни предизвикателства пред създаването на единно европейско информационно пространство, произтичащи от цифровото сближаване и установени от i2010, а именно — „оперативната съвместимост“ и „богатото съдържание“. По-специално, нейното предназначение бе да подпомогне постигането на цел 1 от i2010: единно европейско информационно пространство, предоставящо достъпни и сигурни високоскоростни широколентови комуникации, богато и разнообразно съдържание, както и цифрови услуги.

За да бъде постигната общата цел на програмата, бяха застъпени следните направления на действие:

- а) улесняване на достъпа до цифрово съдържание, неговото използване и експлоатация на равнището на Общността;
- б) областта на цифровото съдържание сред доставчиците на съдържание и потребителите, както и между секторите;
- в) засилване на сътрудничеството между заинтересованите страни в областта на цифровото съдържание и повишаване на осведомеността.

---

¹ Решение № 456/2005/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, ОВ L 79, 24.3.2005 г., стр. 1.

Чрез тези направления на действие програмата се насочи към области от обществен интерес, които не биха се развили само под въздействие на пазара или биха го сторили с много ниско темпо.

- **Географска информация:** Целта на eContentplus е да допринесе за по-широкото използване на географската информация (т.е. всички данни, отнасящи се пряко до дадено местоположение или географска област) от страна на органи от общественния сектор, частни предприятия, в това число малки и средни предприятия, и от граждани в съответствие с Директивата за ИОС² относно повторната употреба на информацията в общественния сектор, както и с Директивата INSPIRE³, насочена към предоставяне на достъп до релевантна, хармонизирана и качествена географска информация за целите на формулирането, прилагането, наблюдението и оценяването на процеса на изграждане на политиката на Общността. В този контекст по програмата бяха финансирани проекти, като бяха приложени следните принципи на INSPIRE, които са по-специално от значение за увеличаване на повторната употреба и които следва да облекчат откриването на наличните пространствени данни, оценяването на тяхната пригодност за целта и установяването на условията за тяхната употреба, както и да позволят безпроблемното комбиниране на пространствени данни от различни източници и съвместното им ползване от много потребители и приложения.
- **Образователно съдържание:** Образователното съдържание е съдържание, което може да се използва за обучение в различен контекст: в програми за формално образование и обучение, в неформални общообразователни програми, в курсове за професионално обучение, както и за целите на самообучение по eContentplus, за да се насърчи ефикасното трансгранично използване на педагогично и цифрово образователно съдържание и да се допълнят други инициативи на Общността като Решение № 1720/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 ноември 2006 г. за създаване на Програма за действие за обучение през целия живот, сред чиито цели е подпомагането на развитието на новаторски, основани на ИКТ съдържание, услуги, педагогика и практики за обучение през целия живот.
- **Цифрови библиотеки с културно и научно-образователно съдържание:** Цифровите библиотеки са организирани сбирки от цифрово съдържание, предоставено на публичен достъп от културни и научни институции (библиотеки, архиви, музеи) и частни притежатели на съдържание (напр. издатели) в държавите-членки на ЕС или в други държави, участващи в програмата. Целта, преследвана с eContentplus, е да се подобри многоезиковият достъп до съществени цифрови наличности на културно, научно и учебно съдържание чрез подпомагане на развитието на оперативно съвместими сбирки и обекти, на базата на които могат да бъдат изградени трансгранични услуги, и чрез насърчаване на решения за улеснено представяне, откриване и ползване на такива услуги⁴. На 30 септември 2005 г. Комисията прие съобщение, определящо визията на инициативата „i2010— Цифрови библиотеки“, чиято цел е да улесни достъпа до и използването на европейското

---

² Директива 2003/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, ОВ L 345, 31.12.2003 г., стр. 90.

³ Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, ОВ L 108, 25.4.2007 г., стр. 1.

⁴ Някои от тези дейности бяха допълнени от програмата MEDIA 2007, която включва схема за подпомагане на платформи за видео при поискване и за въвеждане на цифрови технологии в киносалоните. Решение № 1718/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 ноември 2006 г.

културно наследство в онлайн среда. В рамките на тази инициатива Комисията подкрепи създаването на Европейската цифрова библиотека (europeana.eu), от която се очаква да предостави онлайн най-малко десет милиона книги, документи и други произведения на културата до 2010 г.

Програмата eContentplus беше реализирана чрез годишни покани за представяне на предложения. Техните специфични цели и приоритети бяха определени в годишните работни програми, по които беше предоставен и съответният бюджет и бяха определяни примерните срокове за оценката и подбора на предложенията за проекти, представени в отговор на поканите. Бяха разпределени средства за финансиране на 67 проекта на обща стойност 146,9 милиона евро, като над 800 европейски организации взеха пряко участие в проектите.

Комисията предложи също договори за изследвания, целящи подобряване на разбирането за икономическото значение на дейностите, обхванати от програмата, и набавяне на информация в помощ на определянето на приоритетите на бъдещите изследователски и неизследователски дейности, разработвани на равнището на ЕС. Те включват: изследване на социално-икономическите движещи сили и въздействието на дългосрочното съхраняване на цифрови ресурси, първия систематичен опит за картографиране или измерване на социалното и икономическото въздействие на общественото достояние в информационното общество и — след преразглеждането на Директивата относно повторната употреба на информацията в обществения сектор (ИОС) през 2008 г. — изследване за определяне на централна европейска платформа за ИОС с цел по-нататъшно насърчаване на действията и наблюдение на напредъка при изграждането на по-солидна и по-прозрачна среда за растежа на националните и европейския пазари за повторно използване на ИОС.

2. ЦЕЛИ НА ОЦЕНКАТА

Съгласно член 5, параграф 3 от решението за програмата, Комисията трябва да представи доклад за оценка след завършване на програмата. Оценката беше проведена с помощта на външен експертен съвет, който оцени ефективността на програмата, нейните постижения, нейното въздействие, нейната устойчивост и допълването ѝ с други инициативи в рамките на Европейския съюз и извън него, както и с национални инициативи.

Констатациите на тази окончателна оценка се основават на наличната документация, данни от Комисията, проучвателна анкета и допълнителни интервюта с избрани участници в проекти.

3. КОНСТАТАЦИИ ОТ ОЦЕНКАТА

Оценителите стигнаха до заключението, че програмата успешно е постигнала целите, посочени в решението за нея и в годишните работни програми, приети за изпълнението ѝ. Тя допринесе за постигането на по-голяма достъпност, използваемост и експлоатация на цифрово съдържание, като улесни създаването и разпространението на информация в областите от обществен интерес. По-специално, оценката даде повод за следните заключения:

Ключовата роля на програмата и на нейните достижения

Достиженията на програмата са в съответствие с нейните цели. Програмата успя да създаде по-добри условия за достъп, използване, повторна употреба и експлоатация на информационни материали в цифров формат, като по този начин даде възможност в избрани целеви области в Европа да бъдат създадени продукти и услуги с добавена стойност. Тя подпомогна заинтересованите страни в областта на съдържанието (доставчици и потребители) да реализират пълния потенциал на цифровото съдържание. Доставчиците на съдържание, т.е. публични и частни организации и институции, създаващи, събиращи или притежаващи цифрово съдържание, получиха възможност да увеличат видимостта на предлаганото от тях цифрово съдържание не само в собствените си страни, но и в други държави-членки на ЕС и държави, участващи в програмата. В замяна, потребителите на съдържание, в това число европейските граждани, студенти и изследователи, както и организации и предприятия, са в състояние понастоящем да откриват и ползват такова съдържание независимо от местонахождение или език.

Обединявайки паневропейски консорциуми и подпомагайки създаването на трансгранични набори от данни и услуги, програмата eContentplus даде принос за по-голяма достъпност, използваемост и експлоатация на съдържанието в гореспоменатите целеви области. Както анкетата и интервютата потвърдиха, повечето от проектите не биха били реализирани без финансовата подкрепа по програмата eContentplus, което подчертава полезността на такива финансови механизми на европейско равнище.

На равнището на отделните проекти нямаше да бъдат постигнати резултати като създаването на Европейската цифрова библиотека Europeana — общият портал за многоезиков достъп до материали в цифров формат в областта на културното наследство на Европа. Осъществяването на този водещ проект, който заедно с възникналата около него група от приблизително 20 „подхранващи“ проекта предоставя достъп до около 17 милиона обекта на културата от над 1500 европейски културни институции (пряко или непряко — чрез събирателни портали) е значително постижение. Участието в тази инициатива повиши видимостта на партньорите в проекта и увеличи мотивацията им да запазят услугата и след изтичане на цикъла на външно финансиране. В областта на образователното съдържание бяха постигнати значими резултати благодарение на подобрените връзки и на по-интензивното сътрудничество. Проектът MELT например предоставя на училищата портала за обмяна на образователни ресурси (lreforschools.eun.org), където могат да бъдат намерени над 130 000 свободно достъпни образователни ресурси и активи от множество различни страни и доставчици, в това число и от 17 министерства на образованието. В областта на географската информация програмата обедини доставчици на данни и на технологии, потребители и други заинтересовани страни, създавайки мрежи, които и в бъдеще ще продължат да представляват платформа за обмен на информации и модерни технологии, както и да способстват за намаляване на бариерите в ЕС, произтичащи от оперативна несъвместимост. Така например по проекта EURADIN ще се реализира, изпита и валидира пилотно решение за европейска инфраструктура, което да бъде използвано като референтен модел от всички държави-членки за изпълнението на препоръките на INSPIRE относно адресите.

Ефикасност на програмата

Управлението на програмата беше ефикасно. Както кандидатите, така и участниците в проекти бяха удовлетворени от качеството на предоставената от Комисията информация, въпреки че някои от новите участници и организации, не запознати с финансиране от ЕС проекти, повдигнаха първоначално някои несъществени въпроси относно яснотата на целите на програмата и схемите за финансиране.

Публикуването на ясни цели на програмата и критерии за разпределяне на финансиране, от една страна, и двустепенният оценъчен процес, от друга, оказаха много положително въздействие върху внасянето и подбора на предложения с високо качество.

Извършеното опростяване на споразумението за помощи по eContentplus ускори процедурите за възстановяване на разходите по проекти и получаване на плащания.

Мрежите на най-добри практики бяха въведени като нов тип проект, за да се насърчи приемането на стандарти и спецификации за по-голяма достъпност и използваемост на цифровото съдържание в Европа. Това беше постигнато чрез комбиниране на функциите на мрежата за изграждане на консенсус и повишаване на осведомеността с широкомащабна реализация в практически контекст на едно или повече конкретни решения от нейните членове.

Въздействие на програмата

Въздействието върху организации, участващи в програмата, може да бъде оценено само приблизително, тъй като повечето проекти все още са в процес на изпълнение или са приключили неотдавна. Повечето организации очакват да се повиши видимостта и да се засили използването на тяхното цифрово съдържание в близко бъдеще, като освен това отчитат, че участието в проектите по eContentplus е засилило международното и трансграничното сътрудничество и им е дало по-ясна представа за икономическата и културна стойност на цифровото съдържание, което притежават. Чрез проекти по eContentplus бе подкрепено например преобразуването в цифров текст на над 20 милиона сканирани страници от книги и вестници, съхранявани в национални библиотеки. В резултат на това начинание гражданите ще получат възможност в близко бъдеще да търсят в пълния текст на източниците, използвайки европейски портали, както и порталите на различните национални библиотеки. Европейските архиви за телевизионно съдържание успяха да създадат портал, който осигурява достъп до част от тяхното съдържание, като по този начин гражданите получават възможност да проучват развитието на телевизията в Европа, както и да наблюдават предавания на културни и исторически събития на национално и международно ниво.

В областта на цифровите библиотеки програмата eContentplus е първата програма, чиято основна цел се явява предоставянето в много широк мащаб на гражданите на пряк достъп до цифрови материали. Вместо да се въздейства върху заинтересованите страни или да се изготвят технически адаптации и стандарти, които насърчават или правят възможен такъв вид достъп, чрез europa.eu беше предложен портал за достъп до европейското културно съдържание. Програмата също насочи вниманието към множество предизвикателства, които трябва да бъдат решени. Необходимо е увеличаване на общественото финансиране за широкомащабните операции по цифровизация наред със съвместни инициативи с частни партньори, при условие че те осигуряват общ онлайн достъп до съвместното европейско културно наследство.

Раздробеността и сложността на настоящата система за лицензиране също възпрепятстват цифровизацията на една голяма част от най-новото културно наследство на Европа. Трябва да бъдат подобрени механизмите за предоставяне на права, както и да бъдат изяснени ролята и отговорността на частни и обществени организации за цифровизацията на осиротели произведения и на материали, които все още са защитени с авторско право, но не се предлагат повече на пазара.

В областта на образователното съдържание се очаква съществено нарастване на използването на основно съдържание в резултат на помощта по програмата. Например порталът Ireforschools.eun.org дава възможност на учители и ученици да използват една входна точка, за да намират лесно и да използват образователно съдържание от много различни страни. Освен това участието на националните министерства на образованието в много от проектите вероятно също ще окаже влияние върху включването на електронното обучение в учебните планове.

По отношение на географската информация се очаква в резултат на помощта по програмата да нарасне оперативната съвместимост в рамките на множество тематични области, попадащи в обхвата на Директивата INSPIRE, с преки и измерими последици за правилата на прилагане на INSPIRE.

Устойчивост

На този етап трудно може да бъде направена оценка на дългосрочната устойчивост. Повечето проекти обаче демонстрират тясно сътрудничество с факторите, определящи политиката на национално ниво, и преобладава оптимизъм, че проектите ще продължат да се развиват на основата на финансиране от обществени и/или частни институции, участващи в съответния проект.

4. ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ

В Европа е налице растящо търсене на качествено цифрово съдържание от страна на граждани, студенти, изследователи, МСП и други стопански потребители, стремящи се да използват цифрово съдържание за създаване на услуги. Поради това е необходимо продължаване на европейско равнище на помощта за увеличено предлагане на европейско цифрово съдържание, по-конкретно в области от обществен интерес, където развитието вероятно ще бъде бавно и по-специално достъпът до съдържанието е ограничен от езикови и културни бариери.

В рамките на тази оценка бяха повдигнати множество въпроси от общ характер, които може да са показателни за насоките на бъдещи действия:

- (1) Финансирането следва да е обвързано с по-ясни и по-определени политически цели. Дори ако има положителни резултати и ефекти в следствие на финансиращи дейности в други области, съсредоточаването върху области, в които ЕС има ясни и определени политически цели, вероятно ще даде по-устойчиви резултати с по-голям ефект. Връзката между целевата област на културно съдържание/цифрови библиотеки и инициативата „i2010“ за цифрови библиотеки е особено добър пример за това.

- (2) Подпомагането на Инициативата за цифрови библиотеки от Европейската комисия следва да продължи, за да се гарантира развитието на Europeana и други подобни услуги на европейско равнище.
- (3) Въпреки че информацията в обществения сектор (ИОС) има огромна икономическа стойност, тя все още не се използва широко. Следва да продължи подкрепата за прилагането на Директивата за ИОС чрез мерки, целящи максималната повторна употреба на ИОС в Европа и пълно разгръщане на нейния икономически потенциал. Това проличава особено ясно в областта на географската информация, където разпокъсаността на наборите от данни пречи на трансграничното им използване и възпрепятства употребата им за научни и търговски цели.
- (4) За да продължи насърчаването на съвместното ползване на пространствена информация от организации на обществения сектор и от граждани, произтичащите от eContentplus мерки следва да подкрепят проекти, подпомагащи създаването на по-стандартизирана електронна среда за съхраняване и хармонизиране на наборите от пространствени данни в рамките на една или повече от темите, посочени в приложения от I до III на Директивата INSPIRE. Проекти като EURADIN (Европейска адресна инфраструктура) и EGN (EuroGeoNames) са примери в това отношение.
- (5) Като многоезиковите, така и мултикултурните аспекти на програмата бяха високо оценени и Европейската комисия следва да продължи да изтъква такива аспекти.
- (6) Опростяването на споразумението за помощи по eContentplus и особено въвеждането на фиксирана ставка за непреки разходи и авансовото изплащане на помощите от Комисията на траншове се оценяват като много ефикасни. Както публикуването на ясен план с цели на програмата и критерии за разпределяне на финансирането, така и двустепенният оценъчен процес оказаха много положително въздействие върху представянето и подбора на предложения с високо качество. Това следва да бъде взето предвид при споразумения за помощи по линията на бъдещи програми за финансиране.
- (7) Стана ясно, че мрежите за най-добри практики са оказали съществено въздействие върху сътрудничеството и приложните изпитвания чрез предоставянето на най-подходящи решения и включването на всички важни заинтересовани страни. Този инструмент за финансиране следва да бъде взет предвид при финансирането на дейности, при които се търсят конкурентни и новаторски решения.
- (8) В областта на образователното съдържание са необходими непрекъснати действия в подкрепа на прилагането на ефикасни, съобразени с контекста посреднически системи и на стандартизирането на образователните технологии. Осъществяваните действия следва да се съсредоточат върху използването на образователно съдържание от специфични групи потребители (напр. МСП) в конкретен образователен контекст, като същевременно продължават да подпомагат глобалното стандартизиране на образователните технологии.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

В отговор на необходимостта от по-нататъшна помощ на европейско равнище за увеличаване на предлагането на европейско цифрово съдържание, особено в областите от обществен интерес, мерките, целящи да направят електронното съдържание в Европа по-достъпно, по-използваемо и по-приложимо, бяха продължени по програмата за подпомагане на политиката (ППП) в областта на ИКТ от 2009 г.

Темите, включени в работните програми за 2009 г. и 2010 г. на Програмата за подкрепа на политиката в областта на информационните и комуникационните технологии (ППП ИКТ) като дейности вследствие на инициативата eContentplus, са в съответствие с препоръката на оценителите да се обвържат финансираните дейности с по-ясно определени политически цели. Целите на тези теми са насочени към насърчаване на проекти, подпомагащи политиката на Комисията в следните области: цифрови библиотеки; цифровизация и онлайн достъп до културно съдържание и цифрови хранилища; достъп, разпространение и съхранение на научната информация в цифровата ера и повторна употреба на информацията в общественния сектор.

Тези области бяха посочени също като едни от приоритетите за действие в рамките на Програмата в областта на цифровите технологии за Европа⁵. PPP ИКТ ще продължи да бъде използвана в подкрепа на политическата цел за укрепване на Europeana и нейните помощни инициативи, осигуряващи подобряването на онлайн достъпа до европейското културно наследство.

В съответствие с препоръките на Групата за размисъл относно осигуряването на онлайн достъп до европейското културно наследство⁶ PPP ИКТ ще се използва за насърчаване на цифровизацията и предоставянето на онлайн достъп до културен материал, включително книги, карти, вестници, звуков и архивен материал, фотографии, музейни експонати, филми⁷, и аудиовизуален материал, за да се подобри достъпът на европейските граждани до този материал и да се улесни използването му за развлечения, работа и обучение.

Чрез финансирането ще се насърчават усилията на обществените органи да стимулират пазарите на съдържание, като осигурят равноправни, ефективни и недискриминационни условия за достъп до тяхната информация.

В Програмата в областта на цифровите технологии за Европа се поставя също политическата цел за включване на електронното обучение в националните политики с оглед модернизиране на образованието и обучението. Резултатите на eContentplus в областта на образователното съдържание биха могли да се превърнат във важен елемент за постигането на тази цел. В рамките на раздела „Повишаване на грамотността относно цифровите технологии, на уменията за тяхното използване и на приобщаването към цифровото общество“ от Програмата в областта на цифровите

---

⁵ COM(2010) 245, Програма в областта на цифровите технологии за Европа, Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите.

⁶ Група за размисъл относно осигуряването на онлайн достъп до европейското културно наследство

http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/comite_des_sages/index_en.htm

⁷ Съобщение на Комисията относно възможностите и предизвикателствата пред европейското кино в цифровата ера, COM(2010) 487 окончателен.

технологии за Европа електронното обучение ще подпомогне придобиването на уменията за работа с цифрови технологии, които са необходими за постигането на иновации и растеж в едно общество, основано на знанието.

Комисията приканва Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите да:

- (1) вземат под внимание, че програмата е изпълнена успешно;
- (2) продължат да съдействат на Комисията в нейната работа за повишаване на видимостта на инициативите, насочени към постигането на по-голяма достъпност, използваемост и експлоатация на цифрово съдържание в Европа, както и да насърчават постоянния диалог по въпросите на цифровото съдържание.